

Fenntartható fesztiválok – A hosszútávú működést megalapozó tényezők a rendezvények tekintetében

Készítette:

Dr. Jászberényi Melinda

Kökény László

Márkus Zita

MRTT XIX. VÁNDORGYŰLÉSE

A kutatás célja, aktualitása

- A kutatási kérdés: Az egyes fesztivál típusok esetén, mely konkrét tevékenységek járulnak hozzá a hosszú távú kiegyensúlyozott működéshez, tehát a fenntarthatóság pilléreihez?
- A COVID-19 átalakította a fenntarthatóságról korábban gondoltakat, előtérbe került a higiénia – a környezettudatosság megváltozott szerepe (NTS 2.0., 2021)
- Fogyasztói igényekre való reagálás: környezettudatos életmód, klímatudatosság szerepe (NTS 2.0., 2021)
- A fesztiválok elhatárolásának nehézsége, a kezdetben főleg zenei programok szerteágazása és bővülése, átalakulása egyéb programokkal (Buzinkay, 2012)

Fesztiválturizmus

- A 21. század egyik legpiacképesebb turisztikai és kulturális terméke, az ünnepléskultúra egyik meghatározó formája (Szabó, 2012).
- A közösségi élmény mellett a helyi közösségek, kultúra, régiók és nemzetek szintjén is értéket teremt Bowdin et al. (2006).
- A fesztiválok turisztikai attrakcióként szolgálnak a rendező település számára, az idegenforgalmi- mellett gazdasági-, társadalmi- és kulturális hasznot vonva maguk után (Jászberényi–Kökény, 2018).
- Fesztivál: *„fesztiválnak nevezhető minden olyan, egy vagy több téma köré szerveződő, rendszeresen megrendezésre kerülő, egy vagy több helyszínen történő, meghirdetett programmal rendelkező kulturális, művészeti, gasztronómiai, sport vagy egyéb eseménysorozat, amelynek célja, hogy közönsége részére kiemelten színvonalas, értékközvetítő, minőségi, ismereteket is bővítő és egyben szórakoztató, szabadidős közösségi élményt nyújtson.”* (MFSZ, 2014). – definíciós nehézségek

Módszertan

Kutatási kérdés: Az egyes fesztivál típusok esetén mely konkrét tevékenységek járulnak hozzá a hosszú távú kiegyensúlyozott működéshez, tehát a fenntarthatóság pilléréihez?

- **Alkalmazott módszertan:** tartalomelemzés (kvalitatív)
- **Célja:** a kiválasztott 20 fesztiválról az interneten elérhető releváns információk megfigyelése és elemzése, majd azok csoportosítása a fesztiválok típusai, illetve a fenntarthatóság fajtái szerint.
- **A fesztiválok csoportosítása a Magyar Fesztivál Szövetség (2008) alapján tovább bontva (*a teljesség igénye nélkül, a kutatás szempontjából releváns szempontok mentén*):**
 - Zenei fesztiválok
 - Gasztronómiai fesztiválok
 - Egyéb kulturális / művészeti fesztiválok (pl.: színház, tánc, irodalom, képző- és iparművészet, réteg zenei)
- **A kutatás korlátja:** a csoportosítás szubjektivitásra adhat lehetőséget.

Az elemzés – társadalmi ismérv

Zenei fesztiválok	Egyéb kulturális / művészeti fesztiválok	Gasztronómiai fesztiválok
Közösség – és kapcsolatépítés, a település társadalmi életének formálása		
	Előregedő, elnéptelenedő települések megismertetése, imázs fokozása (pl. Körös-Toroki Napok)	
	Hagyományőrzés (pl. Busójárás)	
	Helyi kultúrák, népszokások megismertetése	
Különböző kultúrák találkozása – társadalmi nyitottság erősítése (pl. Sziget)		
Akadálymentesített fesztivál (pl. Sziget)		
Közéleti témák felkarolása – edukálás, együtt gondolkodás workshopokon belül (pl. nemi egyenlőtlenségekről – Bánkító Fesztivál, Margó Irodalmi Fesztivál és Könyvvásár)		
Szemléletformáló előadások – környezetvédelemről (pl. EFOTT, Művészetek Völgye, Margó Irodalmi Fesztivál és Könyvvásár)		
Jótekonysági tevékenységek, gyűjtések (pl. Sziget, Margó Irodalmi Fesztivál és Könyvvásár)		

Az elemzés – gazdasági ismértv

Zenei fesztiválok	Egyéb kulturális / művészeti fesztiválok	Gasztronómiai fesztiválok
		Helyi termékek fogyasztásának növekedése (pl. Badacsonyi Borhetek)
Gazdasági növekedés motorjai lehetnek a fesztiválok (hazai kis – és középvállalkozások támogatása)		
Ösztönzik a beruházásokat, infrastrukturális fejlesztéseket a térségben		
Település bevételeinek növekedése (például az idegenforgalmi adó révén)		
A fesztiválok ellendítik a turizmust, ami által növekszik a turisták száma, így az általuk generált költségek is		
Munkahelyeket hoznak létre a fesztiválok, ami által csökken az elvándorlási arány is		

Az elemzés – környezeti ismérv

Zenei fesztiválok	Egyéb kulturális / művészeti fesztiválok	Gasztronómiai fesztiválok
	Fesztivál létszámának korlátozása (pl. Palkonya Hangja: 2000 fő)	
A helyszín természeti környezetének helyreállítása – faültetés (pl. EFOTT)		
A fesztivál megközelítése alternatív módokon: csak gyalogosan (Palkonya Hangja), telekocsi (pl.: SZIN, Bánkitó Fesztivál), transzferjáratok (pl. Bánkitó Fesztivál, Művészetek Völgye), kerékpárral is megközelíthető - kerékpártároló (pl. Badacsonyi Borhetek, SZIN), kerékpárbérlés (Bánkitó Fesztivál), sűrűbb tömegközlekedési járatok		
Hulladékgazdálkodás: szelektív gyűjtés, rendszeres takarítás, fesztiválozók bevonása a takarításba (pl. Sziget), hulladékválogató (EFOTT), cigaretta csikk gyűjtő ládák, komposztálás		
Fenntartható táplálkozás: alacsony szén-dioxid kibocsátású, valamint vegetáriánus és vegán lehetőségek (pl.: Sziget, Gourmet Fesztivál)		
Repoarak, lebomló táányérok, evőeszközök használata – lebomlóak komposztálása (pl.: SZIN, Badacsonyi Borhetek)		
Energiagazdálkodás: ökokemping például a Szigeten (napelem, vákuumöblítéses WC)		
	Nyomatott műsorfüzet helyett applikáció (Művészetek Völgye)	
Környezetbarát szuvenírek (Sziget)		

Összegzés

- A fenntarthatóság három pillére közül a környezeti ismértve kiemelkedő hangsúlyt fektetnek
- Azonban a hosszú távú gördülékeny működéshez a másik két pillér erősítése is fontos: a profitabilitás nagyban hozzájárul a másik kettő pillér teljesítéséhez → Azonban a három pillér egyaránt hasonló súllyal kell, hogy rendelkezzen.
- A fesztiválok típusait tekintve megfigyelhető eltérés: a gasztronómiai fesztiválok esetében a gazdasági és társadalmi szempontok, míg a művészeti fesztiválok esetén a társadalmi aspektusok kerülnek előtérbe. A zenei fesztiváloknál dominálnak a környezeti elemek.
- Gyakorlati szempontból a piaci szereplők számára benchmarking szolgálhat a gyűjtés.

Köszönjük a figyelmet!

Felhasznált irodalom

- Ásványi K.–Jászberényi M.–Zátori A. (szerk.) (2017) Fesztiválturizmus. Akadémiai Kiadó, Budapest. DOI:10.1556/9789634540083.
- Buzinkay, N. (2012). Egyetemi élethelyzetek ifjúságszociológiai tanulmányok II., Fesztiválózó egyetemisták, fesztivál - feszt igitál? , Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, pp. 233-240.
- Fleischer, Tamás (2017) "Fenntartható fejlődés: környezeti, társadalmi és gazdasági tényezők." 192-202.
- Gyulavári et al. (2016): A marketingkutatás alapjai, Akadémiai Kiadó, Budapest
- Jászberényi M.–Kökény L. (2018) Hagyomány, mint érték megjelenése a magyar és Kárpát-medencei fesztiválturizmusban. In: Józsa L.–Korcsmáros E.–Seres Huszárík E. (szerk.) (2018): A hatékony marketing–EMOK 2018 Nemzetközi Tudományos Konferencia konferenciakötete. Selye János Egyetem, Komárom. 340–346. <https://emok.hu/tanulmany-kereso/c12:a-hatekony-marketing> letöltve: 2020. 12. 29.
- Jászberényi Melinda, Zátori Anita, Ásványi Katalin (2015) – Fesztiválturizmus: A rendezvényfolyamat kívülről-belülről: hatékony rendezvények, mint fenntartható élmények. Budapest, 2015. 70. oldal
- MFSZ (2008) Magyar Fesztivál Szövetség közgyűlés és konferencia, 2008. december, Pécs, prezentáció. Letöltés helye: engine.szinhas.hu/data/files/207/2008pecs.ppt
- Szabó J. Z. (2012) A fesztivál forma szerepe a művelődésben. *Educatio*, 21, 2, 327–334.
- <https://24.hu/kultura/2016/07/21/kornyeztudatosan-es-klasz-fellepokkel-kozeleg-az-idei-szegedi-ifjusagi-napok/>